Ελεύθεροι κατακτημένοι (Αλκίνοος Ιωαννίδης)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 30 Μαρτίου, 2013

Δεν θα πω για τους άλλους. Λίγο με ενδιαφέρει η ποιότητα και η στάση τους σε τέτοιες στιγμές. Ούτε και περίμενα καλύτερη αντιμετώπιση. Όσο και να τους βρίσω, χαϊδεύω τα αυτιά μας και τίποτα δεν αλλάζει. Θα πω για εμάς, και συγχωρήστε με:

Έρχεται η μέρα που η μάσκα τραβιέται βίαια. Η μέρα που το αληθινό μας πρόσωπο φανερώνεται, θέλουμε-δεν θέλουμε, αφτιασίδωτο και τρομακτικά αληθινό. Πρέπει να το κοιτάξουμε, είναι θέμα ζωής και θανάτου. Πρέπει να το ρωτήσουμε, να μας πει ποιοι είμαστε. Γιατί μόνο αυτό γνωρίζει.

Γυρνάμε απότομα, για να αντικρίσουμε μια τρύπα στον καθρέφτη. Πού απουσιάζει το πρόσωπό μας; Το ξεχάσαμε σε μικρά, ταπεινά, εγκαταλελειμμένα σπίτια, στη σκόνη χαμηλών, πλίνθινων ερειπίων, στους τάφους αγράμματων, ακατέργαστα σοφών παππούδων. Εκεί αφήσαμε θαμμένες τις αληθινές καλημέρες, τη συγκίνηση των στίχων, την αλληλεγγύη των ανθρώπων και ότι πολύτιμο δεν μετριέται σε χρήμα. Έκτοτε, προχωρήσαμε στον «σύγχρονο κόσμο» απρόσωποι, γυμνοί, παλεύοντας να κρατήσουμε το νήμα της ύπαρξής μας άκοπο, μέσα σε εποχές δύσκολες, μέσα σε ένα τοπίο που δεν μας μοιάζει.

Γίναμε αρχοντοχωριάτες, επενδύοντας στα χειρότερα χαρακτηριστικά των δύο συνθετικών της λέξης. «Έχω γάμο», λέγαμε και στεκόμασταν καλοντυμένοι σε γκαζόν ξενοδοχείων, με φακελάκια στα χέρια, χωρίς αληθινή, από καρδιάς ευχή. «Και οι γάμοι μας, τα δροσερά στεφάνια και τα δάχτυλα, γίνουνται αινίγματα ανεξήγητα για την ψυχή μας». Ούτε αινίγματα, ούτε τίποτε. Όλα απαντημένα, όλα πεζά. Μεγάλα και άδεια. Απομείναμε αναίσθητοι μπροστά στο ιερό, ζώντας ένα γυαλιστερό, αντιαισθητικό, άχαρο, ανέραστο, ανίερο, ξοδεμένο παρόν. Χωρίς μνήμη, χωρίς όνειρο, διαζευγμένοι από το είναι μας.

Τα καλύτερα παιδιά μας τα πουλήσαμε. Τα αφήσαμε να σπαταλούν τη ζωή τους σε λογιστικά βιβλία, σε γραφεία εταιρειών, σε άψυχους λογαριασμούς. Τα κάναμε σκλάβους με τίτλους διευθυντικού στελέχους. Τα ταΐσαμε χρήματα, τα σπουδάσαμε χρήματα, τα μάθαμε να σκέφτονται χρήματα, να υπηρετούν χρήματα, να ονειρεύονται χρήματα, να παντρεύονται χρήματα, να γεννάνε χρήματα, να είναι χρήματα. Μιλούν άπταιστα τα χειρότερα Αγγλικά (αυτά της δουλειάς) και άθλια τα καλύτερα Ελληνικά (τα Κυπριακά). Όταν τα χρήματα λείψουν, από πού θα κρατηθούν;

Αντικαταστήσαμε το γλέντι στην πλατεία του χωριού με το σκυλάδικο. Τον έρωτα με το στριπτιζάδικο. Τα αναγκαία για την επιβίωση, με ένα τζιπ γεμάτο άχρηστα ψώνια. Τον ελεύθερο χρόνο με την υπερωρία. Κάναμε το παιγνίδι των παιδιών υπερπαραγωγή, σε πάρτι γενεθλίων κατά παραγγελία. Ξεχάσαμε ποια είναι τα βασικά συστατικά της ύπαρξής μας, ως ατόμων και ως κοινωνίας, αντικαθιστώντας τα με ότι μάς γυάλισε στη βιτρίνα. Γίναμε ότι μας έπεισε ο διαφημιστής, η τηλεόραση ή το περιοδικό να γίνουμε. Καταντήσαμε οπαδοί ομάδων, φανατικοί, με μαχαίρια και μίσος. Έφηβος, προτού σιχαθώ όλες τις ομάδες εξίσου, ήμουν με την Ομόνοια. Μια μέρα που έπαιζε με το ΑΠΟΕΛ, αρρώστησε ο τυμπανιστής των αντιπάλων. Ήρθαν στην άλλη κερκίδα και μου ζήτησαν να πάω στη δική τους, για να παίξω το τύμπανο. Πήγα ευχαρίστως.

Πέρασε ο καιρός, αλλάξαμε. Ξεχάσαμε. Χωριστήκαμε σε κόμματα και τα ψηφίσαμε τυφλά, διχαστήκαμε με τρόπο αταίριαστο στην ιστορία και την παράδοσή μας. Σε μια σταλιά τόπο, λέγαμε «οι άλλοι». Πήραμε τα χειρότερα χαρακτηριστικά της Ελλάδας και τα κάναμε αξιώματα.

Να πάει στο καλό τέτοιος εαυτός, να μην ξανάρθει. Καθόλου μην τον κλάψουμε, καθόλου μη μας λείψει. Στον αγύριστο!

Πέρασαν χρόνια. Το κορίτσι από τις Φιλιππίνες έκλαιγε κρυφά στο κρεβάτι του για το παιδί και τη μάνα που άφησε για να σερβίρει καφέ τον κύριο Πάμπο, που έγινε σερ, για να σιδερώνει τα ακριβά βρακιά της κυρίας Αντρούλλας, που έγινε μάνταμ. Η κοπέλα θα γυρίσει φτωχή στο Μπάγκιο Σίτι ή στη Μανίλα. Θα αγκαλιάσει τη μάνα της, θα φιλήσει το παιδί της. Εμείς, πού επιστρέφουμε;

Τι μένει όταν ο σερ και η μάνταμ, έκπληκτοι, χάνουν το αυτοκίνητο, την υπηρέτρια, το λούσο και το σπίτι τους; Τι κρατιέται αναλλοίωτο μέσα στον χρόνο, κάτω από την επιφάνεια που βουλιάζει; Πού ακριβώς βρίσκεται ανεξίτηλα χαραγμένος ο βαθύς Χαρακτήρας που μας επιτρέπει, όταν όλα αλλάζουν, να λέμε ακόμη «Εμείς»;

Μπορούμε σήμερα να αποφασίσουμε ξανά, ο καθένας για τον εαυτό του και όλοι μαζί, ποιοι είμαστε. Τι είναι σημαντικό και τι όχι. Τι αξίζει να προσπαθήσουμε μέχρι τέλους. Ποια λόγια αξίζει να πούμε προτού φύγουμε, πώς αξίζει να σταθούμε και απέναντι σε τι, προτού πεθάνουμε. Κι αυτό, μπορούμε να το κάνουμε, ακόμη και νηστικοί, άνεργοι και άστεγοι. Ήταν όμως αδύνατον να το κάνουμε χορτάτοι και υποταγμένοι, με έναν εαυτό-καταναλωτή, εξαρτημένο και ευχαριστημένο.

Μείναμε σε σκηνές, στο ύπαιθρο, για χρόνια. Χάσαμε για πάντα τα σπίτια, τα χωριά και τις ζωές μας. Περιμέναμε κάθε μέρα, για χρόνια, αγνοούμενους που δεν γύρισαν. Για δεκαετίες, ακούγαμε αεροπλάνο και στρέφαμε έντρομοι τα μάτια στον ουρανό. Χιαστί ταινίες στα παράθυρα, μη σπάσουν από τον βομβαρδισμό που μπορούσε ανά

πάσα στιγμή να ξαναρχίσει. Τα παιδιά που έβγαλαν το σχολείο διαβάζοντας με το κερί στα αντίσκηνα, χειμώνες στη σειρά, βρίζονταν στην Ελλάδα από τους Ελλαδίτες, γιατί τους έτρωγαν τις θέσεις στα πανεπιστήμια. Η Μεγάλη Μαμά τίποτα δεν κατάλαβε. Κι ακόμη δεν καταλαβαίνει. Γιατί, μπορεί η Κύπρος να είναι ελληνική, όμως, πόσο λίγο κυπριακή είναι η Ελλάδα! Πόσο λίγο ελληνική είναι η Ελλάδα!

Επιτρέψαμε στους μικρούς πολιτικούς ενός αδύναμου και απροστάτευτου τόπου, να συμπεριφέρονται σαν άρχοντες αυτοκρατορίας. Να υπηρετούν κόμματα και τσέπες, σαν να μην υπάρχει απειλή, κίνδυνος και γκρεμός, σαν να είναι αδύνατον από τη μια μέρα στην άλλη να γίνουμε μπουκιά στο στόμα κροκοδείλων. Είδαμε τα τρυφερά, αγνά χαμόγελα των παιδιών του Απελευθερωτικού Αγώνα να χρησιμοποιούνται από βάρβαρους, απαίδευτους «πατριώτες» με ξυρισμένα κεφάλια, φαλακρούς «απ’ έξω κι από μέσα». Ζήσαμε την αδικία, την απώλεια, την εγκατάλειψη. Τα ξέρουμε όλα, τα είδαμε όλα, τα ζήσαμε όλα. Τώρα θα φοβηθούμε;

Όταν κλαίγαμε το ’74, κλαίγαμε για τα σπίτια μας. Σήμερα θα κλάψουμε για τις επαύλεις μας; Τότε, κλαίγαμε για το χωριό μας. Θα κλάψουμε σήμερα για την τράπεζα; Τότε, για τους τάφους των γονιών μας. Σήμερα για τα χρέη μας; Τότε, για τις ζωές μας. Σήμερα για τις δουλειές μας; Δεν νομίζω...

Η κοινωνία μας, αυτή η διαλυμένη, πιέζοντας ασταμάτητα την όποια επίσημη πολιτική ηγεσία, αλλά και πέρα απ’ αυτήν, θα αναπτύξει μηχανισμούς στήριξης των ανέργων, θα φροντίσει τα παιδιά της. Όχι από ελεημοσύνη. Από αλληλεγγύη. Και με τη γνώση πως, αν ο διπλανός δεν ζει καλά, κανείς δεν ζει καλά. Γιατί, ότι ποτέ μας κράτησε σ’ αυτόν τον τόπο, ήταν ένας ιδιόμορφος, ποιητικός, παράλογα ωραίος κοινωνικός ιστός, που αυτοπροστατεύεται και που μας προστατεύει. Αυτός είναι που ανάγκασε τους βουλευτές να πουν, για μια έστω στιγμή, «Όχι».

Το «Όχι» της Κυπριακής Βουλής, είναι σημαντικότερο απ’ ότι κάποιοι χαιρέκακοι μπορούν να υποψιαστούν. Κι ας επιστρέψει η Βουλή εκλιπαρώντας τους Τροϊκανούς, κι ας πέσει στα γόνατα, κι ας τους γλύψει τα πόδια, μετά. Κι ας χάσουμε περισσότερα. Γιατί, για μια στιγμή έστω, έμοιασε η Δημοκρατία να έχει νόημα, ένα νόημα ξεχασμένο εδώ και δεκαετίες. Έμοιασαν, έστω και για μια στιγμή, οι εκπρόσωποι να εκπροσωπούν πράγματι. Η στιγμή καταγράφεται και μένει, δημιουργώντας προηγούμενο, παρά την όποια κατάληξη. Και το γεγονός πως το προηγούμενο δημιουργήθηκε από μισή μερίδα τόπο, αγαπητοί λογικοί λογιστές, το κάνει ακόμη σημαντικότερο. Τίποτα «δικό σας» δεν θα μείνει ποτέ στην Ιστορία, να σηματοδοτεί, να καθορίζει, ή έστω να θυμίζει κάτι υπαρξιακά σημαντικό. Αφήστε μας να το χαρούμε. Δεν μας προσφέρονται συχνά τέτοιες χαρές.

Αυτό το «Όχι», φαίνεται να είχε και χειροπιαστά αποτελέσματα: Εκτός από τη δυνατότητα μη φορολόγησης των μικροκαταθετών, εκτός από το χρονικό περιθώριο

που έδωσε για τη νομοθετική ρύθμιση του περιορισμού των συναλλαγών και τη δημιουργία Ταμείου Αλληλεγγύης, που μπορούν να παίξουν σημαντικά θετικό ρόλο στο μέλλον, έδωσε και τη δυνατότητα, έστω σπασμωδικά, έστω την τελευταία στιγμή, έστω με απογοητευτικό αποτέλεσμα, να μετρηθούν οι δυνάμεις και οι «φιλίες», τόσο της Κύπρου, όσο και της Ελλάδας. Βοήθησε να καθαρίσει το τοπίο, να τελειώσουμε με ψευδαισθήσεις, να καταλάβουμε ξανά το πόσο μόνοι είμαστε, το πόση ευθύνη έχουμε. Θα ήμασταν αφελείς αν πιστεύαμε πως με ένα «Ναι» θα σώζαμε κάτι, ας πούμε τη Λαϊκή Τράπεζα ή την Κύπρου (αλήθεια, πόσο «δική μας» μπορεί να είναι μια τράπεζα;) και μαζί τις δουλειές, ή τους κόπους μιας ζωής που τους εμπιστευτήκαμε. Ξέρουμε καλά πως ότι έμεινε εκτεθειμένο (το γιατί είναι μια άλλη κουβέντα, που ελπίζω πως θα γίνει), ούτως ή άλλως, και με τα «Ναι» και με τα «Όχι», θα κατασπαραχθεί.

Δυστυχώς, δεν ήταν δυνατόν να υπάρχει “plan B”. Θα ήταν αδύνατον να έχει εκπονηθεί από ανθρώπους της γενιάς μου και της προηγούμενης, από ανθρώπους βουτηγμένους στην κατανάλωση, στο εφήμερο, στο συμφέρον, στο νεοπλουτισμό και στο τίποτε, μια πολιτική που να έχει βάθος και σοβαρότητα. Κι όμως, αυτοί οι άνθρωποι, χωρίς δικλίδες ασφαλείας, χωρίς λογική, είπαν ενστικτωδώς “Όχι”. Έστω και για μια στιγμή. Ένα “Όχι” καταστροφικό και λυτρωτικό μαζί, που εσείς, αγαπητοί Ελλαδίτες μνημονιακοί, πολιτικοί και δημοσιογράφοι, με πρόσχημα το καλό μας, δεν θα πείτε ποτέ. Θα προτιμήσετε να καταστραφούμε εξίσου, λέγοντας “Ναι”.

Οι Κύπριοι προσφυγοποιούμαστε ξανά στην ίδια μας την πατρίδα. Χάνουμε ξανά τη ζωή όπως τη χτίσαμε, όπως νομίζουμε πως τη διαλέξαμε, όπως νομίσαμε πως μας ανήκει. Και φοβόμαστε. Είναι ανθρώπινο. Όμως, τι πραγματικά φοβόμαστε; Ότι θα πεινάσουμε; Πεινάσαμε και παλιότερα. Ότι θα κρυώσουμε; Κρυώσαμε χρόνια. Ότι θα μείνουμε μόνοι; Πάντα μόνοι ήμασταν. Ότι θα πονέσουμε; Από πόνο άλλο τίποτε... Ότι θα μας κατακτήσουν; Πάντα κατακτημένοι υπήρξαμε.

Θα τα καταφέρουμε, το ξέρουμε καλά! Γιατί, τελικά, δεν φοβόμαστε τίποτε. Γιατί, τελικά, το μόνο που φοβόμαστε, είναι το υποχρεωτικό κοίταγμα στον καθρέφτη. Το μόνο που μας φοβίζει, είναι το μόνο που πραγματικά έχουμε: το αληθινό μας πρόσωπο. Ας το ξεθάψουμε, ας το θυμηθούμε, ας το κοιτάξουμε. Ενώ όλοι, φίλοι και εχθροί, μας αγριοκοιτάζουν, ενώ η μάσκα μας πέφτει νεκρή, αυτό θα μας χαμογελάσει.

(Πηγή: alkinoos.gr)